

Avaldatud 16.03.2016 kell 00:00

Liivakarneval "Aida" rahvusooperis

Toomas Kuter

Rahvusooper Estonia "Aida" seekordne lavastus on ülimalt modernne ja Eesti oludes kindlasti ainulaadne, seepärast tuleb saksa lavastajale Tobias Kratzerile au anda, et ta on söandanud välja tuua meie piirkonnale uudse lahenduse.

Ometi pole jalgratast võimalik leiutada ja midagi täiesti uut päikese all on raske välja mõelda, seega on maailma ooperimajades toimuvat arvestades tegemist üsna levinud käekirjaga. Kuid mitte Eestis. Kratzeri töö on kaasakiskuv, kohati labaselt meelas. Just selline stiil on Saksa ooperimajades viimastel kümnenditel popp.

Rohkelt lisavad lavastusse nüansse Rainer Sellmaieri huvitavad, kohati vastuolulised ja pinget tekitavad värvilahendused.

Eesti teatrisõbral on vedanud. Tänu Kratzeri liivakastimängudele saab ta mujal maailma muusikalavadel toimuvat kodusel miljöös jälgida. Kuuldavasti toodi Saksamaalt lavastuse tarbeks kohale kaks tonni kunstliiva, seegi on kiiduväärt. Etenduse jooksul arendatakse laval eri kontekstis liivakastimänge. Samas toimub karnevalgi, kui Radames koju jõuab. Seega ei saa rääkida igavast liivast ega tühjast väljast, vaid erksalt mõjuvast liivakarnevalist.

Ooperi õnnestunuim komponent on oivaliselt kõlav rahvusooperi orkester,

mis musitseerib täiesti uue lähenemisega ega ole ammu mänginud nii kõrge kvaliteediga. Orkester on vundament, mis kindlustab ooperi edu. Ühtlane kõla, rohke piano ja mezzoforte, mõtestatud ja viimistletud fraasid on märksõnad, mida Vello Pähna dirigeeritud orkestri puhul võiks esile tuua.

Solistide kiituseks peab ütlema, et nad tegid tublilt liivamängud kaasa ja kandsid lavastaja idee saali üle keskmise hästi.

Eestil on suurepärane sopran Heli Veskus, kes mõlemad esietendused kõlama pani. Aida partii on raske ja laulda seda kahel järjestikusel õhtul kangelastegu. Eriti nauditav oli Veskus ooperi esimeses pooles, aga ka neljanda vaatuse lõpuuetis Radamesiga. Veskuse ühtlase kõlaga soprani ilu tuleb esile legato't nõudvates lõikudes ja keskregistris. Mõlemal etendusel oli Aida partii solistilt professionaalselt ja emotsionaalselt tõusvas joones ette kantud.

Radamesi kohta nii palju, et pärast legendaarset Aleksander Püvi ja Hendrik Krummi pole Estonia laval olnud nii head ja just selleks partiiks loodud tenorit kui Gruusia laulja George Oniani.

Esimesel etendusel võis täheldada mõningat ebakindlust ja harjumatus meie väikese teatrisaaliga, ent teise etenduse laulis Oniani otsekui mängeldes, rohke piano ja kergusega. Samuti oli tunda tema täielikku üleolekut sellest tenorite tipproolist.

Kindlalt fokuseeritud ülemise tessituuri noodid meenutasid Eesti ooperi hiilgeaegu, mil tenorite puudus Eesti ooperile veel probleem polnud.

Amnerise roll on ooperis üks kandvamaid ja kaunemaid, samal ajal raskemaid. Estonia laval oli kaks eriilmelist Amnerist. Kui poolatar Agnieszka Rehlis oli meelas, sensuaalne ja võrgutav, siis eestlanna Monika-Evelin Liiv mõjus eelkõige ürgse ehedusega.

Rehlise puhul oli nauditav tema hääle ühtlus kogu diapsoonis. Polnud vahet, kas häääl kõlas ülemises või alumises registris, tema metsosopran voolas, puudusid vokaalsed karid, mida Amnerise partiis leidub ohtralt.

Liiv oli jõuline, tema Amneris brutaalsem ja hääleski kõlas rohkesti metalli.

Mõlema Amnerise puhul haaras nende sensuaalsus, mida lavastaja igal moel esile tõi.

Amonasro rolli laulsid baritonid Jassi Zahharov ja Aare Saal.

Zahharovi karisma on fenomenaalne. Tal tasub vaid lavale ilmuda, kui ta on lõviosa publikust ära võlunud. Pole vahet, kas ta esineb ooperis, operetis, muusikalis või estraadilaval, tema isiksus iseenesest kindlustab rolli õnnestumise.

Saali Amonasro mõjus klassikalise ja rahulikuna. Temas oli vähem kirglikkust, kuid rohkem sügavust. Saal kandis partii Verdi muusika iseärasusi arvestades perfektselt ette. Verdi looming on Saali häälele

alati sobinud.

Heas mõttes üllatas Venemaad ja Iisraeli esindava laulja Denis Sedovi Ramfis.

Sonoorset piano't, mida Sedov kasutas, pole Eestis ammu kuulda olnud, nii oli see isegi lummas.

Pavlo Balakini Ramfis sobis tänu pahelisusele, mis Balakinil hästi välja tuua õnnestus, igati lavastaja konteksti. Vokaalselt oli Balakini ettekanne korrektne.

Eraldi nimetan veel Olga Zaitsevat, kes laulis ülempreestrinna partiid ja kellele kõnealuses lavastuses on Kuninganna nimeks pandud. Ta tegi seda suure tundlikkusega, suutes kujundada rolli, mis ei jäänud märkamata.

Oleme muusikaliselt rikkad. "Aida" eri versioon etendub praegu nii Estonias kui Vanemuises. Ooperisõbral tasub kindlasti mõlemat lavastust vaatama minna.

[Pärnu Postimees](#) [Tasuline](#)